

De Juristenkrant 2014/290, 7

Vrijspraak voor ex-undercoveragent die inkijk gaf in politiepraktijken

Ex-undercoveragent Kris Daels werd vervolgd wegens het lekken van politiegeheimen. Nadat hij eerder al door de correctionele rechtbank van Dendermonde was vrijgesproken, oordeelde nu ook het hof van beroep in Gent dat niet bewezen is dat de voormalige undercoveragent zich schuldig heeft gemaakt aan het bekendmaken van geheimen die hem waren toevertrouwd in de uitoefening van zijn functie (artikel 458 Sw.). Volgens het hof lekte Daels enkel triviale gegevens, die al bekend waren.

Dirk Voorhoof

De feiten in deze zaak gaan terug op de publicatie van het boek 'Alpha 20' door ex-undercoveragent Kris Daels. Daels begon zijn politiecarrière bij het SIE - beter bekend als de groep Diane: het Speciaal Interventie Eskadron, een keurkorps toen van de rijkswacht, belast met gevaarlijke en risicovolle opdrachten. Later werd Daels undercoveragent, opererend onder de codenaam Alpha 20. Hij slaagde erin het vertrouwen te winnen van gangsters en bendeleiders en legde contacten met kopstukken van een internationale drugsbende. Een wekenlang verblijf in een Nederlandse gevangenis leverde cruciale informatie op over een moordonderzoek. Na problemen binnen het politiekorps van Brugge ging Daels enkele jaren aan de slag als parlementair medewerker van politicus Jean-Marie Dedecker (LDD).

BEROEPSGEHEIM

In het boek geeft Daels inkijk in de voorbereiding en uitvoering van een reeks politionele observatie-, infiltratie- en undercovertechnieken. Daels pretendeert dat zijn boek gebaseerd is op waargebeurde feiten, met weglating evenwel van allerlei persoonsgegevens en van specifieke, vertrouwelijke of geheime informatie. Het boek werd in 2009 uitgegeven door Van Halewyck. Medeauteur is onderzoeksjournalist Wim Van Den Eynde (VRT-Nieuwsdienst, Panorama).

Daels werd vervolgd wegens het lekken van politiegeheimen naar zowel de uitgever als de journalist in kwestie. Voor alle duidelijkheid: Daels werd niet vervolgd als auteur van het boek, noch voor het publiceren in Alpha 20 van vertrouwelijke of geheime informatie. Op die manier werd ook de discussie vermeden of de feiten al dan niet als een drukpersmisdrijf te kwalificeren waren, met de bevoegdheid van het hof van assisen tot gevolg. De tenlastelegging beperkte zich tot de kennisgeving van geheime informatie aan de journalist, de uitgever en de peer-reviewers die bij de voorbereiding, de redactie of de publicatie van het boek betrokken waren. Met name werd Daels ervan beschuldigd vanuit zijn professionele politioneel-tactische kennis beschrijvingen en informatie aan derden beschikbaar te hebben gesteld in strijd met artikel 458 Sw., dus buiten de gevallen waar de wet het toelaat. Meer bepaald gaat het om beschrijvingen over verschillende types van undercoveroperaties, met verwijzing naar concrete gerechtelijke dossiers waarin Daels als undercoveragent was aangeesteld. Daels zou ook contrastrategie hebben prijsgegeven voor het dwarsbomen of ontwijken van observaties en af luister technieken.

Het arrest van het hof van beroep in Gent bevestigt dat ook een ex-undercoveragent drager is en blijft van het beroepsgeheim. De geheimhoudingsplicht van de politieambtenaar heeft betrekking op de werkwijze en politionele technieken die bij opsporingsonderzoeken en gerechtelijke onderzoeken aangewend kunnen worden, althans voor zover het om vertrouwelijke of interne informatie gaat waarvan de onthulling de openbare veiligheid in het gedrang kan brengen.

Het arrest maakt duidelijk dat onder het beroepsgeheim 'uiteraard' niet ressorteert, die informatie die algemeen bekend is of die blijkt uit de wet zelf of via (al dan niet gespecialiseerde) literatuur algemeen toegankelijk is. Het hof is van oordeel dat de gegevens die Daels deelde met derden noch vertrouwelijk, noch gevoelig zijn. Sterker, volgens het hof gaat het om algemeenheden, zelfs om 'triviale gegevens' die geenszins onder het beroepsgeheim vallen. Evenmin is bewezen dat concrete of identificeerbare vertrouwelijke gegevens uit een strafdossier gelekt zouden zijn. Er werden ook geen vertrouwelijke politionele technieken aan derden medegedeeld. Wat Daels aan informatie deelde met de journalist en de uitgever

had immers betrekking op algemeen bekende informatie over undercoveroperaties, aan de hand waarvan een verhaal werd geconstrueerd 'dat op essentiële punten bestond uit fictieve gegevens en omstandigheden'. Daels heeft bovendien de informatie in verband met politietechnieken gedeeltelijk aangepast 'door ze te situeren tegen een fictieve achtergrond of door de concrete feitelijke situatie van het strafdossier deels een fictieve inhoud te geven'. Dat het in deze zaak ging om openbare en 'triviale' gegevens die Daels deelde met een journalist en uitgever, is allicht niet flatterend voor de auteur van het boek, maar het pleit de ex-undercoveragent wel vrij van het hem ten laste gelegde misdrijf.

Doorslaggevend voor het Gentse hof van beroep is het openbaar karakter van de 'gelekte' informatie. Daarom kan er geen sprake zijn van schending van het beroepsgeheim. Het arrest sluit aan bij Europese rechtspraak in verband met heling van documenten, lekken van informatie en schending van het beroepsgeheim. Volgens het EHRM is er geen voldoende aanleiding tot inmenging in de expressie- en informatievrijheid, waarop ook politieambtenaren of medewerkers van justitie aanspraak maken, wanneer de vertrouwelijke of geheime informatie al algemeen toegankelijk is via andere bronnen of wanneer het niet gaat over concrete vertrouwelijke informatie (Weber t. Zwitserland, Observer en Guardian t. Verenigd Koninkrijk, Bluf! t. Nederland, Fressoz en Roire t. Frankrijk, Plon t. Frankrijk, Dupuis t. Frankrijk en Kudeshkina t. Rusland). In Dammann t. Zwitserland benadrukte het Europees Hof wel dat het de taak en verantwoordelijkheid is van politie en justitie om hun diensten zo te organiseren en de medewerkers zo op te leiden dat er geen vertrouwelijke of geheime informatie aan derden wordt verstrekt. Het is overigens niet omdat de ex-undercoveragent strafrechtelijk is vrijgesproken, dat daarmee ook tuchtrechtelijk de zaak van de baan is...

(Dirk Voorhoof doceert mediarecht aan de Universiteit Gent en is lid van het Human Right Centre en het Center for Journalism Studies. Hij is ook lid van de Vlaamse Regulator voor de Media.)

Gent (17de corr. Kamer) 29 april 2014, inzake O.M. t. Kris Daels

www.legalworld.be (button rechtspraak)

Het hof is van oordeel dat de gegevens die Daels deelde met derden noch vertrouwelijk, noch gevoelig zijn.